

महाराष्ट्र शासन नगर विकास विभाग

स्वच्छ महाराष्ट्र अभियान (नागरी) २.०
कचरामुक्त शहरे

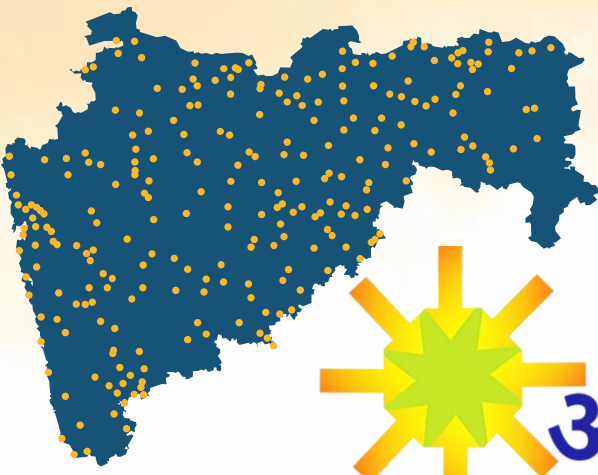
आकांक्षी सार्वजनिक शौचालय
माहिती पुस्तिका

महाराष्ट्र शासन नगर विकास विभाग

स्वच्छ महाराष्ट्र अभियान (नागरी) २.०
कचरामुक्त शहरे

आकांक्षी सार्वजनिक शौचालय माहिती पुस्तिका

स्वच्छतेचे अष्टमार्ग

अभियान कालावधी ऑक्टोबर २०२१ ते ऑक्टोबर २०२६

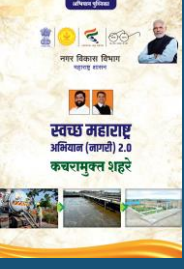
संकल्प स्वच्छतेचा

१. घरगुती/कुटुंब स्तरावर कचऱ्याचे विलगीकरण
२. १००% घरोघरी घनकचरा संकलन
३. १००% कचऱ्याचे शास्त्रशुद्ध पद्धतीने व्यवस्थापन व लॅंडफिलींग
४. जुन्या साठलेल्या कचऱ्यावर प्रक्रिया आणि त्या ठिकाणाचे हरित क्षेत्रामध्ये रूपांतर
५. निर्धारित वेळापत्रकानुसार मैला व्यवस्थापन तसेच वापरलेल्या पाण्याची विल्हेवाट लावण्या करिता १००% सुरक्षित संकलन, वहन, आणि प्रक्रिया करणे
६. वैयक्तिक घरगुती शौचालय

७. आकांक्षित सार्वजनिक शौचालये

८. आंतरविभागीय अभिसरण उपक्रमाद्वारे शहरव्यापी सर्वसमावेश स्वच्छता आणि सफाई मित्र सुरक्षित शहर बनवणे

SBM २.० मार्गदर्शक तत्वे: प्रकरण ५.२.३

सर्व पर्यटन स्थळे, उच्च पायावाटची ठिकाणी, प्रतिष्ठीत शहरे / धार्मिक स्तळे येथे सार्वजनिक शौचालय उपलब्ध करणे

अतिरिक्त सार्वजनिक शौचालय “ आकांक्षी श्रेणी” मध्ये खालील सूचक वैशिष्ट्यांसह बनवले जातील

१.

स्वच्छ भिंती आणि फरशी असावेत

२.

सर्व शौचालय आणि मुताच्या स्वच्छ व वापरण्याजोग्या असाव्यात

३.

सेप्टिक टँक मधील मैला हा उघड्यावर तसेच नाल्यात टाकला जाऊ नये

४.

पेपर नॅपकिन्स आणि हॅंड ड्रायरची उपलब्धता

५.

सर्व दरवाज्याचे काड्या कोंडे व्यवस्थित असावेत

६.

व्हेंटिलेशन योग्य असावे (काचेच्या स्लॅन्टेड खिडक्या एक्झॉस्ट पंखा)

७.

शौचालयाच्या बाहेरील आणि आतील बाजूस पुरेशी प्रकाश व्यवस्था

८.

स्वच्छ आरसे आणि बेसिन असावेत

९.

प्रत्येक सीटसला झाकलेलं आणि नियमित स्वच्छ केलेली कचरा कुंडी आणि पाण्याची उपलब्धता असावी

महत्वाकांक्षी शौचालयांसाठी महाराष्ट्राची व्यापक तत्त्वे

आकांक्षी शौचालयांची रचना यासह जोडली जाऊ शकते

फार्मसी

EV चार्ज स्टेशन

पाण्याचे एटीएम

लायब्ररी

लँडस्केप गार्डन्स

गेमिंग झोन

आकांक्षी शौचालयांसाठी मूलभूत सुविधा समाविष्ट करू शकता

शौचालय पुरुष, महिला,
ट्रान्सजेंडर, लहान मुले
आणि दिव्यांग
व्यक्तींची गरज भागवते

बँक एटीएम

शहरी कॅफे

सॅनिटरी नॅपकिन वेंडिंग मशीन

सॉफ्ट ड्रिंक्स वेंडिंग मशीन

आकांक्षी शौचालयांसाठी स्पर्धा

स्वच्छ महाराष्ट्र मिशन कार्यालयातर्फे विविध महाविद्यालये आणि वास्तुशिल्प संस्थांमध्ये आकांक्षी स्वच्छता गृहांच्या डिझाइनची स्पर्धा आयोजित करण्यात आली होती.

विविध स्पर्धकांनी स्पर्धेसाठी डिझाइन्स सादर केल्या होत्या त्यापैकी सात सर्वोत्तम आकांक्षी शौचालय डिझाइन्सची महत्वाकांक्षी वैशिष्ट्यांच्या आधारावर निवड करण्यात आली.

महाराष्ट्राचे माननीय मुख्यमंत्री आणि माननीय उपमुख्यमंत्री यांच्या हस्ते 30 सप्टेंबर 2022 रोजी झालेल्या SBM 2.0 इव्हेंट लॉन्चमध्ये निवडक सहभागींना डिझाइन मॉडेल्स आणि तपशील प्रदर्शित करण्याची संधी देण्यात आली.

प्रकरण १

आकांक्षी शौचालय डिझाइन

डिझाइन

One Hybrid Stop

सहभागी - मयुरी सिसोदिया, 9820016541

Email ID : - sisodia.mayuri@gmail.com

TOILET

BUS STOP

CAFE

“वन हायब्रिड स्टॉप” हा प्रकल्प विकसित करण्याचा प्रयत्न करतो शौचालयांसाठी एक टायपोलॉजी जी बस स्टॉप म्हणून काम करू शकते प्रवासी ही एक बहुउद्देशीय सुविधा आहे जिथे पिण्याचे पाणी, सार्वजनिक शौचालय, सॅनिटरी नॅपकिन डिस्पेंसर, बेबी चेंजिंग स्टेशन, कॅफे / वेंडिंग किओस्क, चार्जिंग स्टेशन, एसओएस बॉक्स, प्रथमोपचार पेटी वगैरे सहज मिळू शकते.

प्रकल्प एक बहुउद्देशीय सुविधा आहे की सर्वसमावेशक पद्धतीने जनतेची सेवा करू शकते. ते सार्वजनिक शौचालय,

कॅफे/एटीएम आणि पिण्याच्या पाण्याचे कारंजे. कॅफेची जागा च्या आवश्यकतेनुसार सुधारित केले जाऊ शकते प्राधिकरण. कॅफे साठी कमाई करू शकते शौचालय आणि बस स्टॉपची देखभाल आणि सक्षम करू शकते दूरस्थ ठिकाणी सहज निरीक्षण आणि सुरक्षितता असू शकते.

इमारत स्वतःची स्वयंपूर्ण सूक्ष्म प्रणाली विकसित करते ज्यामुळे शौचालय देखील असू शकते वीज, पाणी पुरवठा आणि उपलब्ध नसलेल्या दुर्गम भागात.

महत्वाकांक्षी वैशिष्ट्ये खालील प्रकारे स्पष्ट केली आहेत:

रॅम्प प्रवेश

स्पर्शिक फरशा

व्हॅक्यूम प्लशिंग

पाणी साठवण

सौर पॅनेल

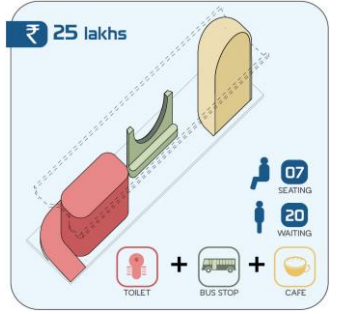
ब्रेल चिन्ह

६

डिज़ाइन धोरणे

- १ बहुउद्देशीय उपयुक्तता
- २ व्हिज्युअल आयडेंटिटी
- ३ प्री-कास्ट रचना
- ४ संवाद प्रणाली
- ५ शाश्वत प्रणाली
- ६ सार्वत्रिक प्रवेश

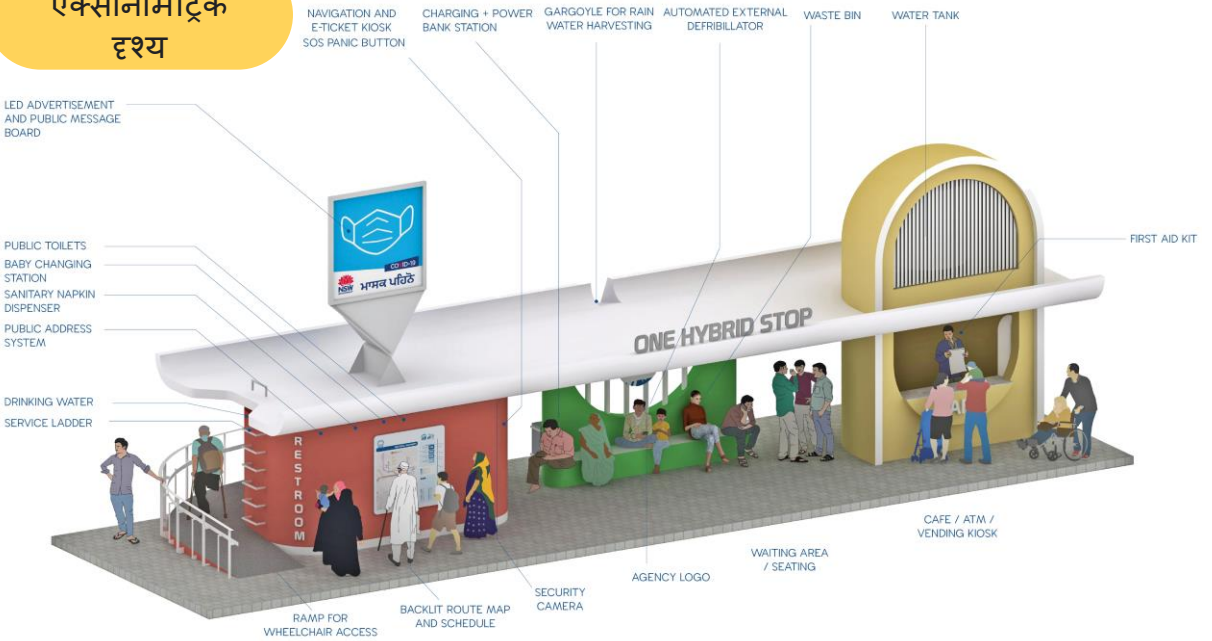
खर्च तपशील

डिज़ाइन कार्ये

एक्सोनोमेट्रिक दृश्य

शौचालय आणि प्रतीक्षा क्षेत्र

डिझाइन

२.अ

Pavement Toilet

सहभागी - कल्पित अशर, 98200 12541

Email ID : - kalpitashar@gmail.com

साइज
१५ म
X
३.५ म

फुटपाथ टॉयलेट टायपोलॉजी एक पातळ आणि रेखीय इमारत म्हणून डिझाइन केली आहे जी फुटपाथांवर पादचाऱ्यांच्या हालचालींना अडथळा आणत नाही. जुन्या क्लॉक टॉवर्सपासून प्रेरणा घेऊन, लोकांशी संपर्क निर्माण करण्यासाठी शहरी घड्याळासह शहरी लँडमार्क म्हणून डिझाइन केले आहे. या इमारत 2 मध्यवर्ती झाडाच्या आकाराच्या स्तंभांवर विसावली आहे जी परिधीय भिंत स्तंभ मुक्त ठेवण्याची परवानगी देते जेणेकरून भिंती प्लंबिंग करू शकतील.

तरंगते छप्पर दिवसभर चांगला प्रकाश आणि वायुवीजन सक्षम करते आणि ऊर्जा वाचवते. हे टॉयलेट डिझाइन कॅफेच्या जागेसह बांधले गेले आहे जे उत्पन्न मिळविण्यात मदत करू शकते . बहुउद्देशीय खोली ज्याचा वापर बाळाच्या आहारासाठी किंवा काळजीवाहू खोली म्हणून केला जाऊ शकतो. इमारतीमध्ये विशेष दिव्यांग / ट्रान्सजेंडर टॉयलेट, पिण्याचे पाणी, सॅनिटरी नॅपकिन डिस्पेंसर आणि शॉवर रूम यासारख्या इतर सुविधा आहेत.

महत्वाकांक्षी वैशिष्ट्ये खालील प्रकारे स्पष्ट केली आहेत:

दुकान / कॅफे
महसूल निर्मिती

फ्लोटिंग
छत

सार्वजनिक
लँडमार्क

नैसर्गिक प्रकाश
आणि वायुवीजन

फुटपाथ वर
डिझाइन साइट

टॉयलेट युनिट्सची संख्या

४
युनिट

युरिनलची
संख्या

३
युनिट

इंडियन डब्ल्यूसी
संख्या

२
युनिट

वेस्टर्न डब्ल्यूसी
संख्या

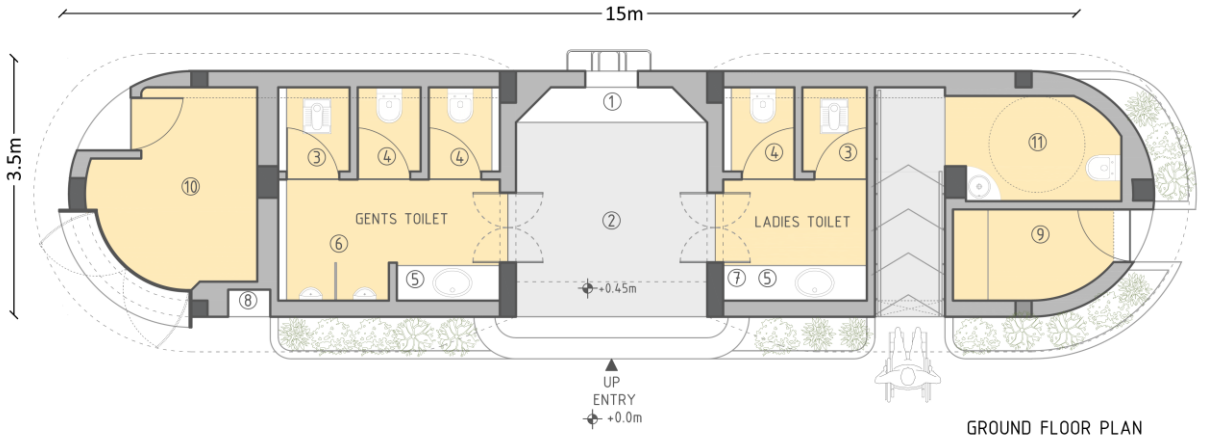
१
युनिट

अपंग शौचालयाची
संख्या

डिझाइन कार्ये

प्लान

GROUND FLOOR PLAN

LEGEND:

1- Caretaker Seat

2- Entrance Lobby

3- Indian Toilet Pan

4- Western WC

5- Wash Basin

6- Urinal Area

7- Sanitary Napkin Dispenser

8- Drinking Water Fountain

9- Baby feeding room / Caretaker room

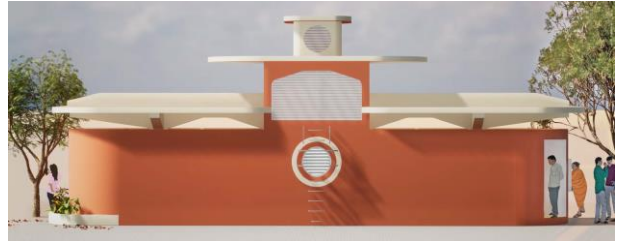
10- Shop / Cafe

11- Handicap Toilet / Transgender Toilet

फ्रंट एलिव्हेशन

बॅक एलिव्हेशन

डिझाइन
२.ब

The Circle Toilet

सहभागी - कल्पित अशर, 98200 12541

Email ID : - kalpitashar@gmail.com

सर्कल टॉयलेट हे बेटाच्या परिस्थितीसाठी किंवा योजनेत चौरस किंवा त्रिकोणाच्या आकाराच्या भूखंडांसाठी डिझाइन केलेले आहे. इमारत नोड स्थितीसाठी डिझाइन केलेली आहे आणि ती 2 किंवा अधिक रस्त्यांच्या छेदनबिंदूवर शोधली जाऊ शकते.

इमारतीचे प्रवेशद्वार दुमजली फोयर म्हणून डिझाइन केले आहे, जे लोकांना आमंत्रित करते. इमारतीचा दर्शनी भाग स्थानिक नैसर्गिक दगडाने बनलेला आहे.

दगडी दर्शनी भाग अशा प्रकारे डिझाइन केले आहेत की ते आतील बाजूस चांगला प्रकाश आणि वायुवीजन सक्षम करतात परंतु त्याच वेळी शौचालयाच्या आतील भागासाठी गोपनीयता राखतात.

या इमारतीमध्ये विशेष दिव्यांग/ट्रान्सजेंडर टॉयलेट, पिण्याचे पाणी, सॅनिटरी नॅपकिन डिस्पेंसर आणि बेबी चेंजिंग स्टेशन यासारख्या अनेक सुविधा आहेत.

महत्वाकांक्षी वैशिष्ट्ये खालील प्रकारे स्पष्ट केली आहेत:

बेट साइटसाठी
डिझाइन
केलेले

सच्छिद्र
दगड
दर्शनी भाग

गर्दी आसलेल्या
ठिकानकणसाठी
योग्य

स्कायलाइट

सार्वजनिक
लँडमार्क

नैसर्गिक
प्रकाश आणि
वायुवीजन

चौरस
साइटसाठी
योग्य

टॉयलेट युनिट्सची संख्या

४ युनिट
युरिनलची संख्या

३ युनिट
इंडियन डब्ल्यूसी संख्या

२ युनिट
वेस्टर्न डब्ल्यूसी संख्या

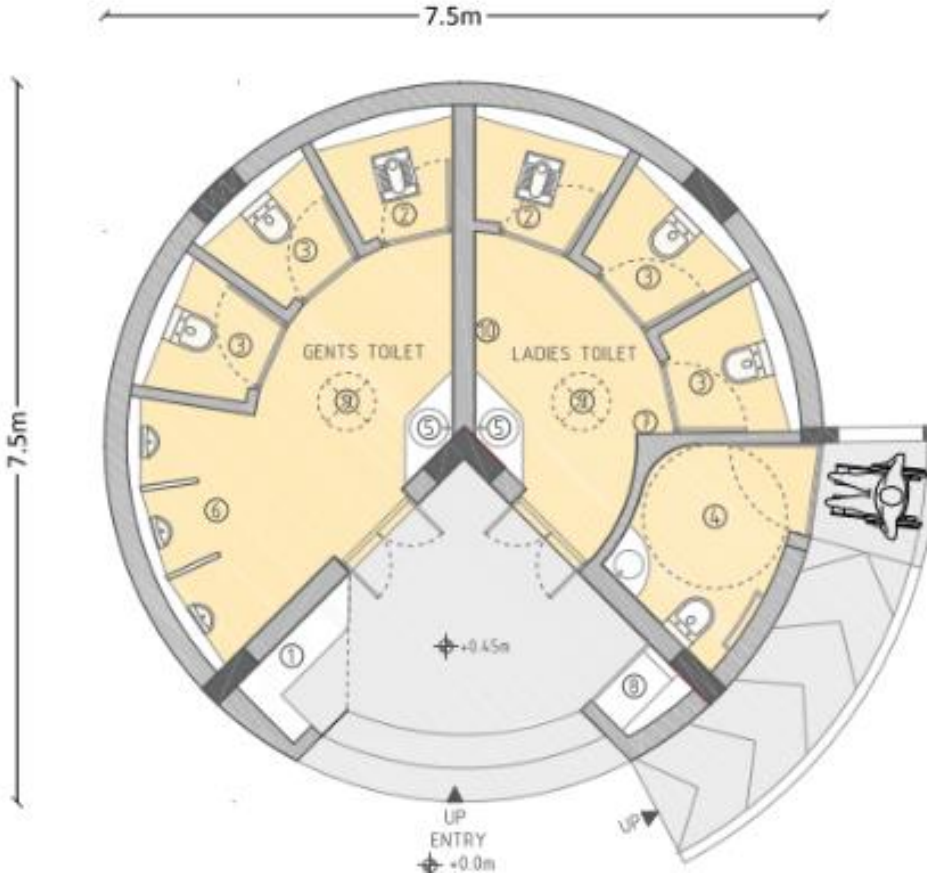
१ युनिट
अपंग शौचालयाची संख्या

डिझाइन कार्ये

Inclusive and gender friendly designs

प्लान

LEGEND:

- 1- Caretaker Seat
- 2- Indian WC
- 3- Western WC
- 4- Handicap Unit
- 5- Wash Basin
- 6- Urinal Area
- 7- Sanitary Napkin Dispenser
- 8- Drinking Water Fountain
- 9- Skylight
- 10- Baby feeding room / Caretaker room

साइज
७.५ म
X
७.५ म

डिझाइन

3

The Public Toilet

सहभागी - रुनाली शेवाळे, 7709566720

Email ID : - runalisush19barch@student.mes.ac.in

स्पष्ट टॉयलेट ब्लॉकच्या पलीकडे, महिलांना एक अनन्य सामाजिक जागा प्रदान करणे हे स्वच्छतागृहाचे उद्दिष्ट आहे, जे भारतातील शहरी लँडस्केपचे वैशिष्ट्यपूर्ण आहे, या विचारांनी प्रेरित शहरातील सार्वजनिक जागा महत्वाची आहे जिथे लोक मानसिक संवादाचे एक ठिकाण भेटतात जिथे 'नवीन कल्पनांचा जन्म होतो'.

अर्ध-वर्तुळाकार डिझाइनसह चिन्हांकित आहे. आधुनिक लोकांच्या सवयींनुसार, संबंधित समायोजनामुळे रस्त्याच्या आरामात वाढ होते. बाहेरील दर्शनी भागावर 'ब्रिक वॉल' चा चपखल वापर करून संपूर्ण रचना सार्वजनिक ठिकाणांसारखी दिसते.

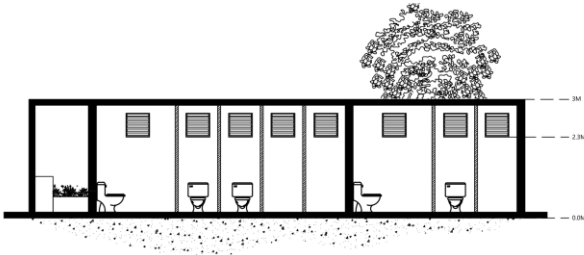
पूर्ण उंचीच्या भिंती आणि दरवाजे डिझाइन केले आहेत कारण समावेशक प्रसाधनगृह हे उघडे आणि प्रवाशांना दृश्यमान ठेवण्यासाठी डिझाइन केलेले आहेत, खाजगीपणाची भावना राखण्यासाठी ते महत्वाचे आहे. अंतर्गत विभाजन अॅल्युमिनियमच्या स्वरूपात तयार केले जाते, तर बाहेरील भाग विटा, आरसीसी आणि जेलच्या भिंतीपासून बनवले जातात.

वनस्पती आणि झुडूपे यांसारखे घटक ठेवल्याने वायुवीजन होण्यास प्रोत्साहन मिळते, त्यामुळे बिल्ड स्ट्रक्चरच्या आत रेंगाळत राहणारा कोणताही अप्रिय गंध नाहीसा होतो. नैसर्गिक प्रकाश आणि वायुवीजन देखील शौचालये लवकर कोरडे करण्यासाठी मोकळी जागा मदत करते.

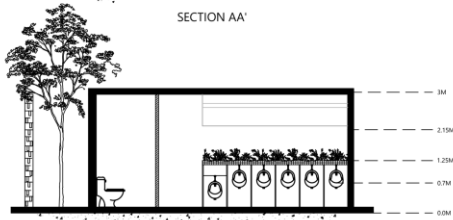
डिजाईन

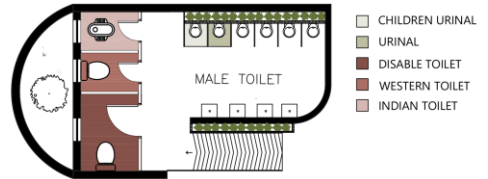
फ्लोर प्लान आणि सेक्शन

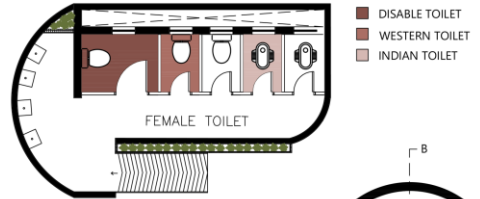
SECTION AA'

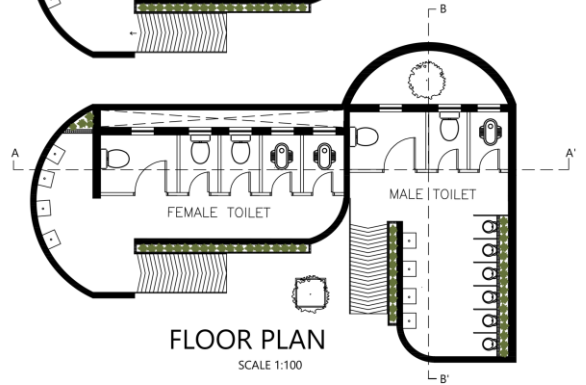
SECTION BB'

- CHILDREN URINAL
- URINAL
- DISABLE TOILET
- WESTERN TOILET
- INDIAN TOILET

- DISABLE TOILET
- WESTERN TOILET
- INDIAN TOILET

FLOOR PLAN

SCALE 1:100

डिझाइन

४

The Toilet Manifesto

सहभागी - MAD(E) मुंबईत, 9790022122

Email ID : - admin@madeinmumbai.net

१०

प्रोटोटाइप

Portable Toilets

Bus Stop Toilets

Railway Toilets

Pavement Toilets

Highway Toilets

Urban Toilets

Anganwadi Toilets

Community Toilets

Park Toilets

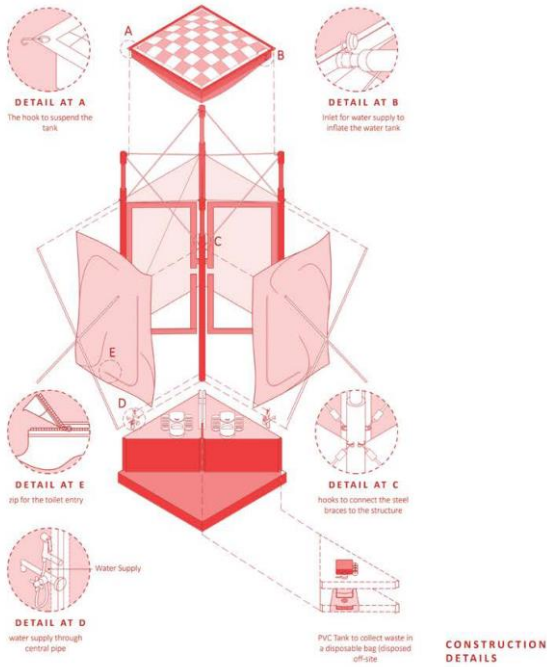
Women's Toilets

टॉयलेट मॅनिफेस्टो हा एक सर्वांगीण फ्रेमवर्क डिझाइन करण्याचा प्रयत्न आहे ज्याद्वारे सार्वजनिक शौचालयांची वास्तुकला यासह एकत्रित केली जाऊ शकते त्यांचा समुदाय आणि वातावरण नुसार. फ्रेमवर्क मध्ये विविध पॅरामीटर्स आहे जसे: स्वच्छता तंत्रज्ञान, पुनर्वापर प्रणाली, बांधकाम पद्धत, परवडणारी क्षमता, देखभाल मॉडेल, ऑपरेशनल खर्च, देखभाल खर्च, वितरण मॉडेल इ. हे फ्रेमवर्क डिझाइन केले आहे सरकारी संस्था, एनजीओ, सीबीओ किंवा सीएसआर विभाग यासारख्या सार्वजनिक शौचालयांच्या बांधकामात गुंतलेल्या एजन्सीसाठी.

एजन्सी फ्रेमवर्कमधून योग्य पॅरामीटर्स निवडू शकतात आणि त्यानुसार योग्य 'स्वच्छता टायपोलॉजी' ओळखू शकतात त्यांचा प्रकल्पसाठी.

प्रकल्प शहरे आणि गावांसाठी दहा प्रकारच्या सार्वजनिक शौचालयांची भविष्यकालीन कल्पना विकसित करतो भारताचे. डिझाईन सामाजिकदृष्ट्या टिकाऊ आणि लोकांच्या दैनंदिन जीवनात समाकलित असलेल्या वास्तुशास्त्रीय टायपोलॉजीज तयार करण्याचा प्रयत्न करते. संकरित कार्यक्रम, तंत्रज्ञान, संरचनात्मक प्रणाली आणि सामग्रीची काळजीपूर्वक निवड करून, आर्किटेक्चर त्यांच्याशी संवाद सुरू करते. आसपासचा समुदाय

पोर्टेबल शौचालय

दुकान / कॅफे महसूल निर्मिती (please add text regarding the case study)

अतिरिक्त माहिती

Delivery Model

Structure Material

Revenue

Technology

By product

Water recycling

Swachh Bharat Urban
- Public toilets

Roof	Structure	Wall
ETFE Membrane	PVC & Aluminium	ETFE Fabric

N/A

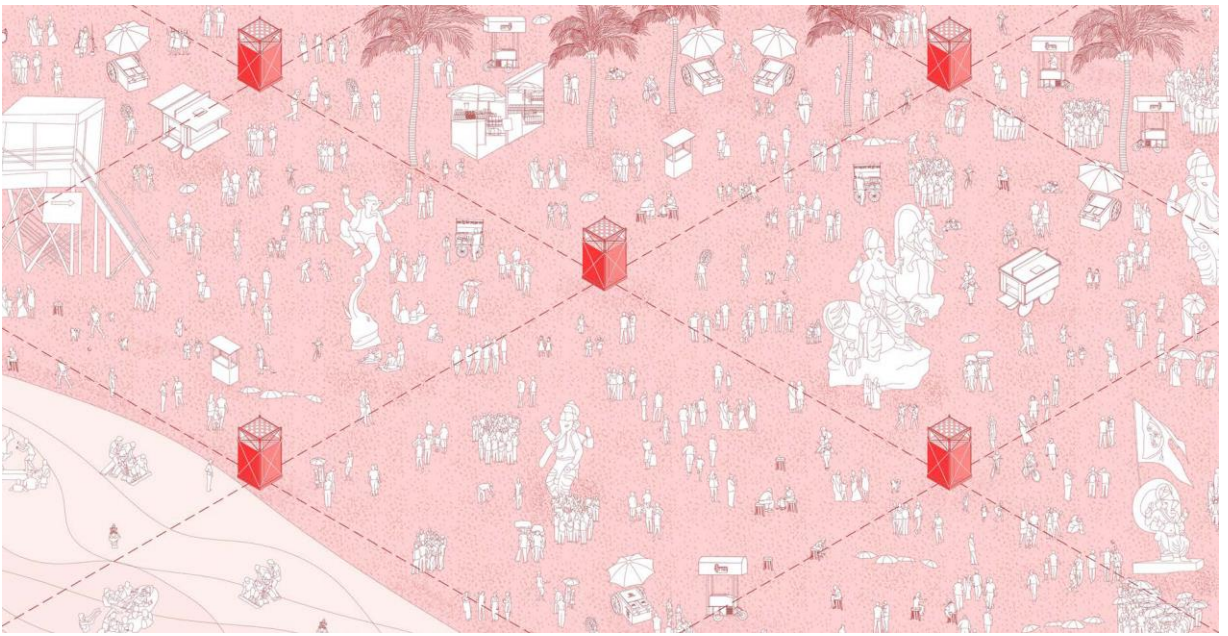
Dry Diversion Toilet
Portable toilet with minimum water usage

Fertilizer
100 g / day

Electricity

Yes

75 L/ day water will return to the system

बस स्टॉप शौचालय

अतिरिक्त माहिती

Delivery Model

Structure Material

Revenue

Technology

By product

Water recycling

Swachh Bharat Urban

Roof	Structure	Wall
Ferro	RCC	RCC

Pay & Use & Advertisement board

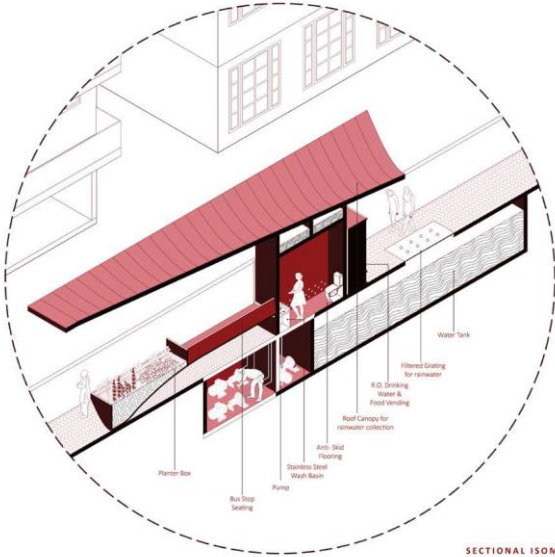
E - Toilet

Electronically operated toilet module

N/A

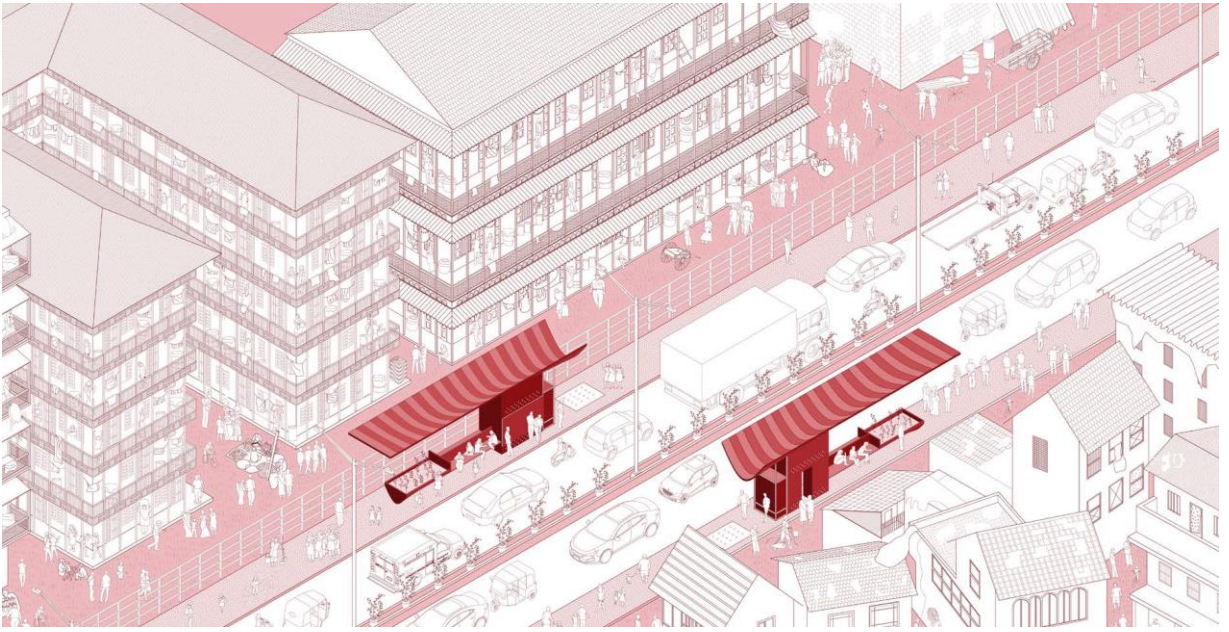
Yes

250 L / day / 50 user

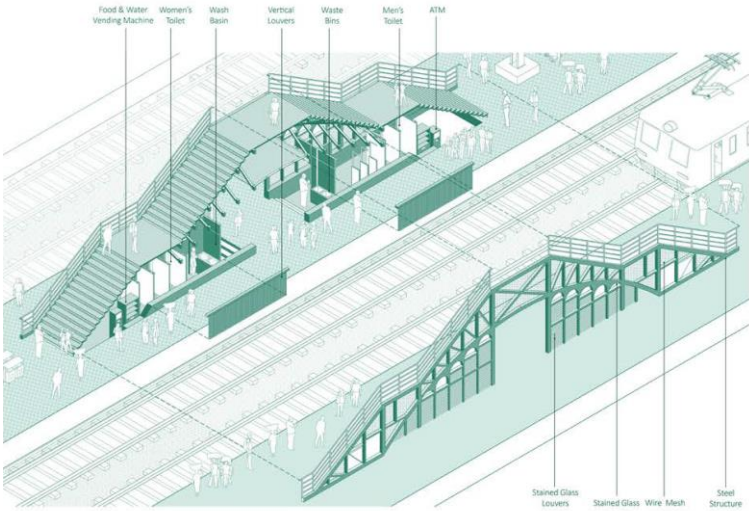

SECTIONAL ISOMETRIC

दुकान / कॅफे महसूल निर्मिती (please add text regarding the case study)

रेल्वे शौचालय

EXPLODED ISOMETRIC

दुकान / कॅफे महसूल निर्मिती (please add text regarding the case study)

अतिरिक्त माहिती

Delivery Model

Structure Material

Revenue

Technology

By product

Water recycling

Indian Railway Public Toilet

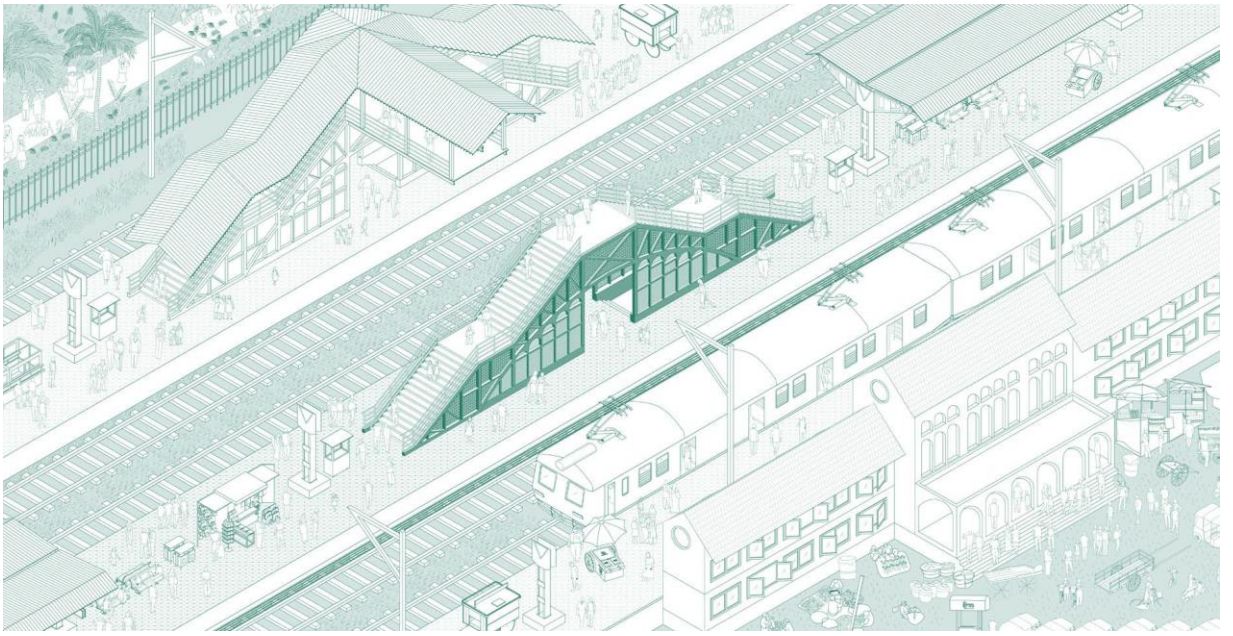
Roof	Structure	Wall
Steel plates	Steel	Stained Glass

ATM & Food Vending Machine

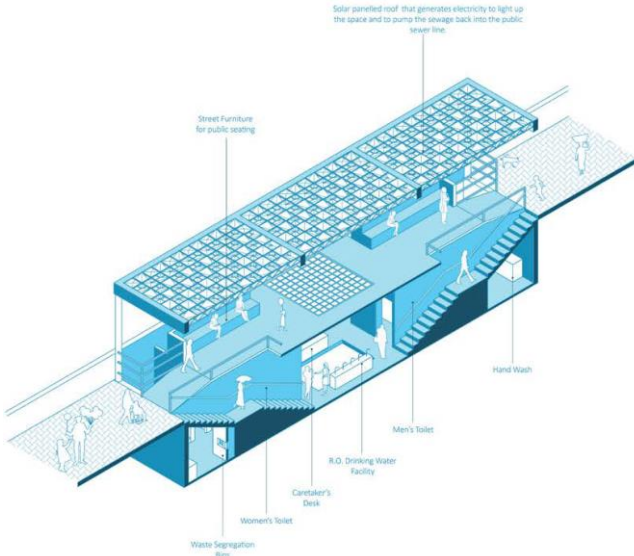
Nano Membrane Toilets
Electronically operated toilet module

Fertilizer
1 g / user/day

Yes
250 L / day / 50 user

फुटपाथ शौचालय

EXPLODED AXONOMETRIC

दुकान / कॅफे महसूल निर्मिती (please add text regarding the case study)

अतिरिक्त माहिती

Delivery Model

Structure Material

Revenue

Technology

By product

Water recycling

Swachh Bharat Urban
– Public toilets

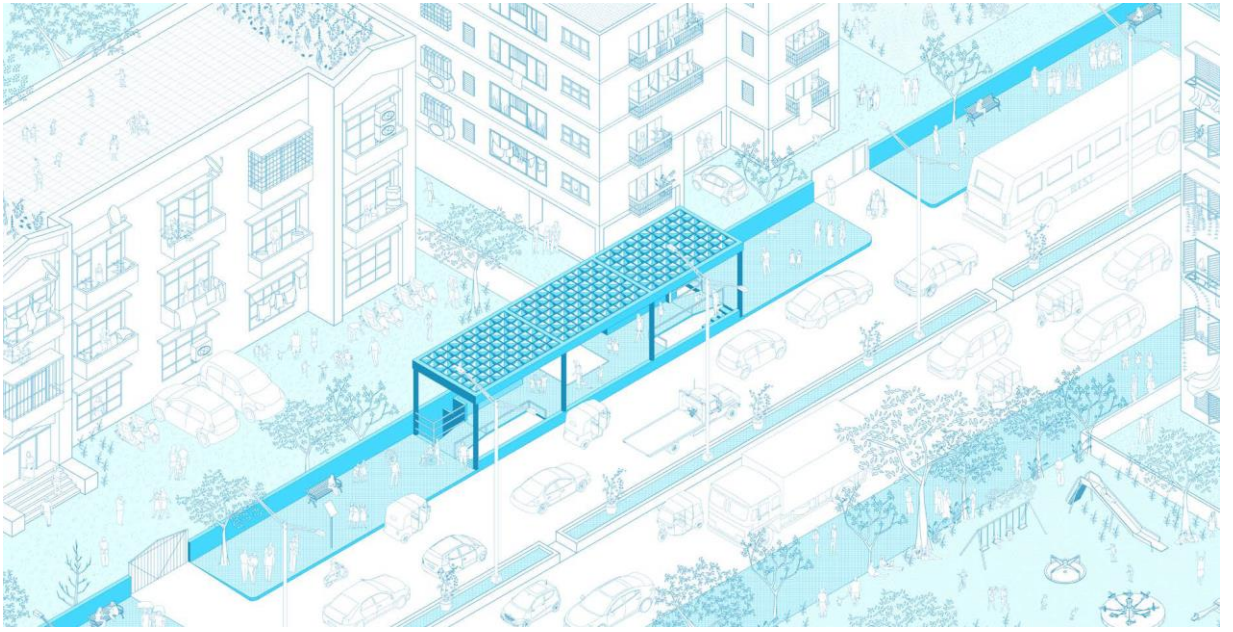
Roof	Structure	Wall
R.C.C Slab	R.C.C	Brick

Pay and Use

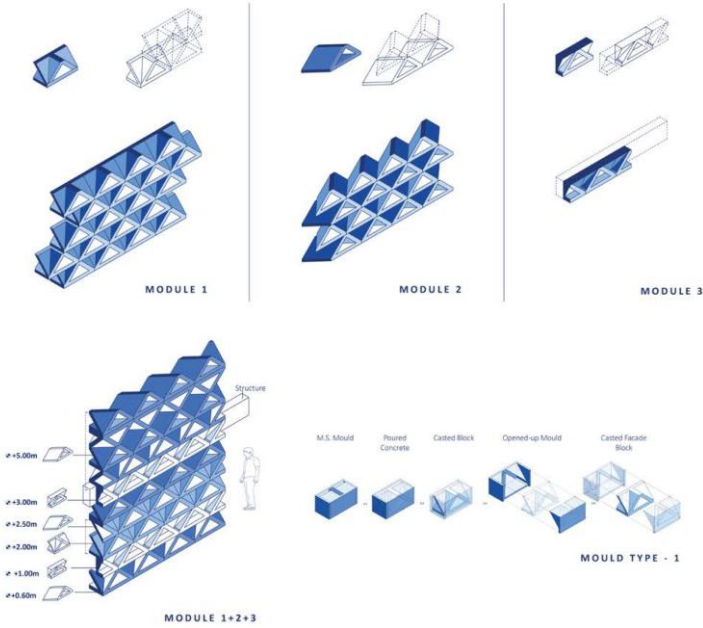
Public Sewer System
Pumps sewage through energy generated by roof top solar panel

Electricity

N/A

हायवे शौचालय

दुकान / कॅफे महसूल निर्मिती (please add text regarding the case study)

अतिरिक्त माहिती

Delivery Model

Structure Material

Revenue

Technology

By product

Water recycling

Swachh Bharat Urban
– Public toilets

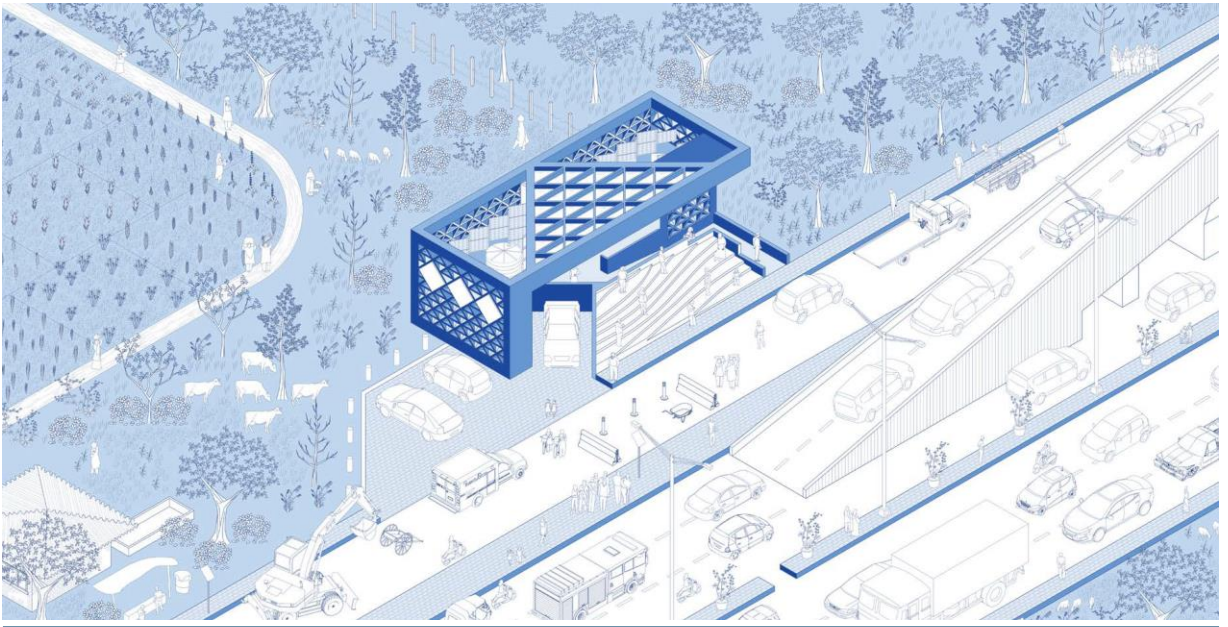
Roof	Structure	Wall
Diagrid Slab	R.C.C	Fiber Glass

ATM & Food Vending
Machine

Nano Membrane Toilets
Electronically operated
toilet module

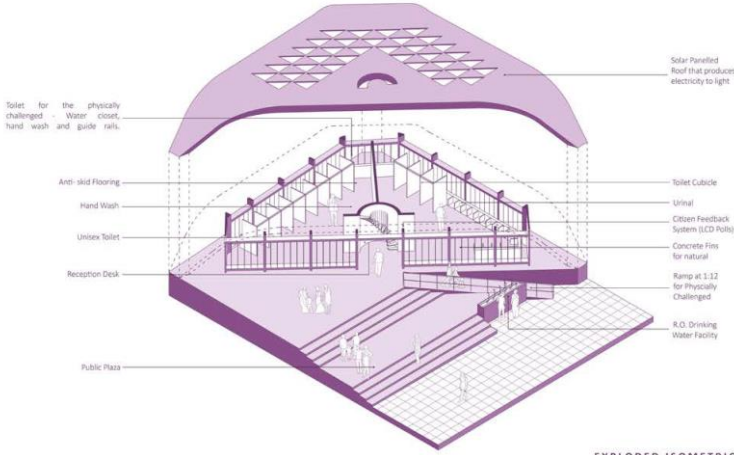
Fertilizer	Electricity
80 g char/ user/day	

Yes

शहरी शौचालय

अतिरिक्त माहिती

EXPLODED ISOMETRIC

दुकान / कॅफे महसूल निर्मिती (please add text regarding the case study)

Delivery Model

Structure Material

Revenue

Technology

By product

Water recycling

Swachh Bharat Urban
- Public toilets

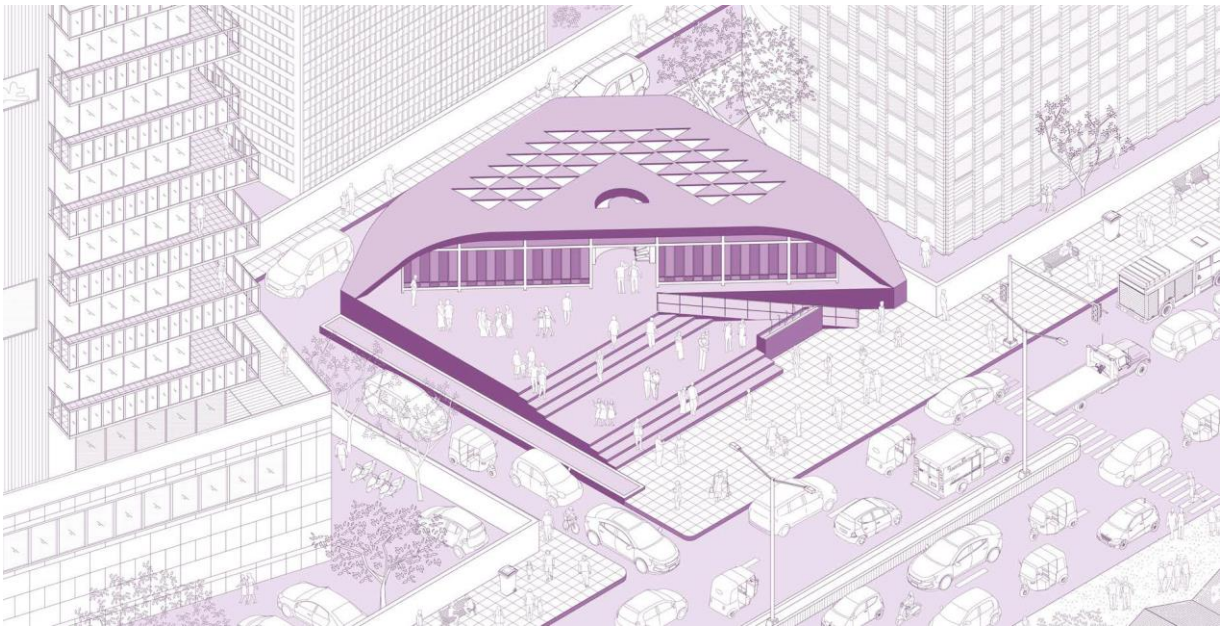
Roof	Structure	Wall
R.C.C	R.C.C	Concrete fins

Pay and Use

Pyrolysis
Community scale
sanitation reactor

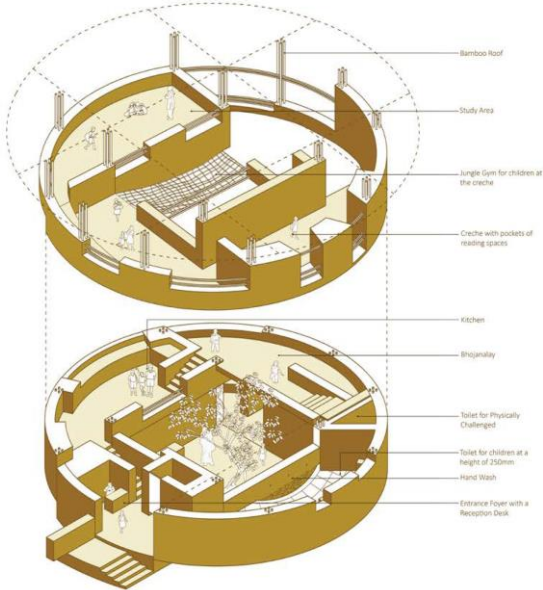
Fertilizer	Electricity
100 g/day	

Yes
50 L/hr.

आंगणवाडी शौचालय

अतिरिक्त माहिती

EXPLODED ISOMETRIC

दुकान / कॅफे महसूल निर्मिती (please add text regarding the case study)

Delivery Model

Structure Material

Revenue

Technology

By product

Water recycling

Swachh Bharat Rural – Anganwadi toilet

Roof	Structure	Wall
Bamboo	Earth & Steel	Earth

Creche, Bhojanalay, Women’s Clinic

Urine Diverting Dry Toilet
Foot operated moment for compost mixing and dry flush using saw dust

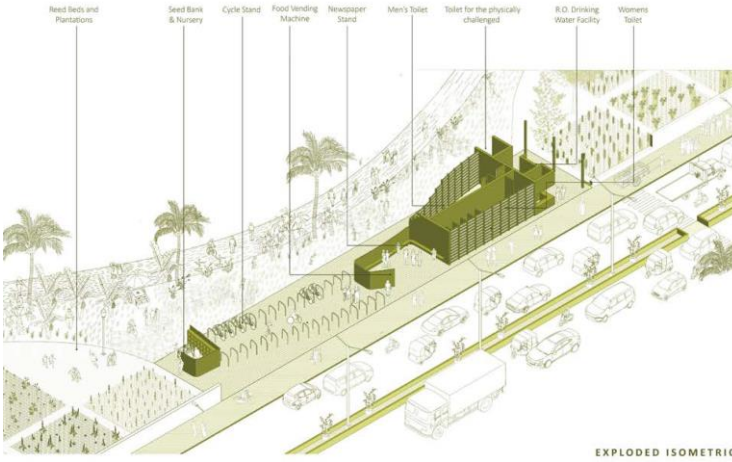
Fertilizer
~120 g compost, 0.25 L urine / user / day

N/A

उद्यान शौचालय

दुकान / कॅफे महसूल निर्मिती (please add text regarding the case study)

अतिरिक्त माहिती

Delivery Model

Structure Material

Revenue

Technology

By product

Water recycling

Swachh Bharat Urban
– Public toilets

Roof	Structure	Wall
Wooden board	Steel	PVC Panels

Pay and Use

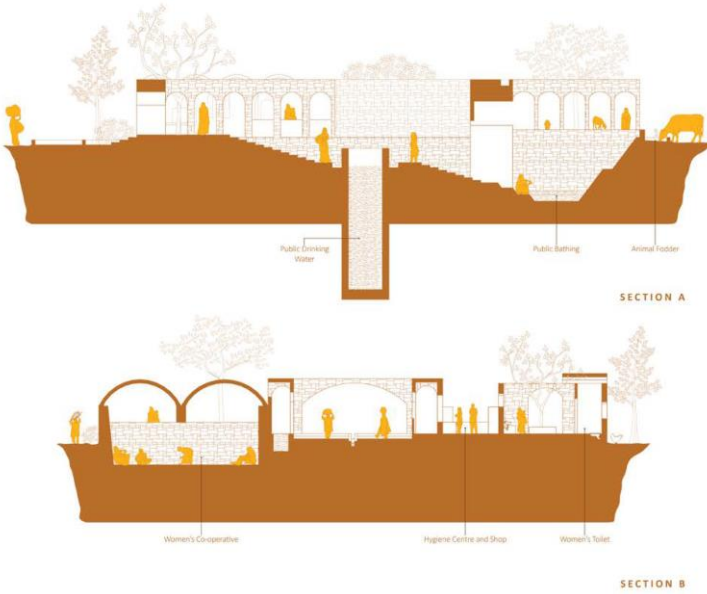
Anaerobic Digestion
Pasteurization System

Fertilizer	Biogas
~ 4- 7 g/ user /day	5 – 20 L/ user/ day

N/A

महिला शौचालय

दुकान / कॅफे महसूल निर्मिती (please add text regarding the case study)

अतिरिक्त माहिती

Delivery Model

Structure Material

Revenue

Technology

By product

Water recycling

Swachh Bharat Rural
– sanitation block

Roof Structure Wall
Stone Stone Stone

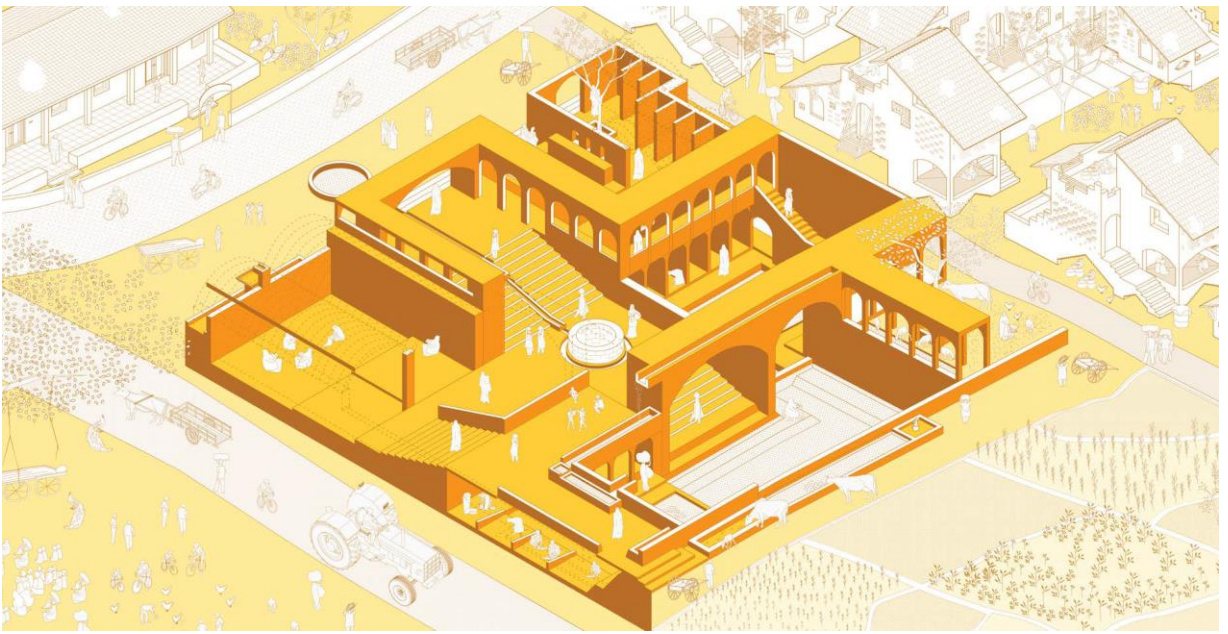
Pay and Use, hygiene shop
and women cooperative

Zero discharge toilet
Convention water
borne system

Fertilizer

Yes

100 % reuse for flushing

डिझाइन

The Urban Loo

सहभागी - कुमुद कुमार, 9963266466

Email ID : - theurbanloo@yahoo.com

सार्वजनिक शौचालय वापरण्याच्या सामान्य माणसाचा अनुभव बदलणे हे या प्रकल्पाचे ध्येय आहे. आजच्या शहरी जीवनशैलीत जेव्हा बहुतेक लोक त्यांचा बहुतांश वेळ घराबाहेर घालवतात, तेव्हा आधुनिक, आरोग्यदायी आणि बहुउद्देशीय सार्वजनिक स्वच्छतागृहांची गरज आहे.

जुन्या घड्याळाच्या टॉवर्सपासून प्रेरणा घेऊन, लोकांशी संपर्क निर्माण करण्यासाठी शहरी घड्याळासह शहरी लँडमार्क म्हणून डिझाइन केले आहे. गलिच्छ, दुर्गंधीयुक्त आणि अस्वच्छ इमारतींपासून संस्मरणीय, महत्वाकांक्षी वैशिष्ट्ये खालील प्रकारे स्पष्ट केली आहेत:

आनंददायी आणि संवेदनशील सार्वजनिक इमारतींमध्ये सार्वजनिक शौचालयांची धारणा बदलण्याची कल्पना आहे. इमारतीचा सच्छिद्र दर्शनी भाग इमारतीमध्ये नैसर्गिक सूर्यप्रकाश आणि क्रॉस वेंटिलेशन मुक्तपणे आणण्यासाठी डिझाइन केले आहे जे दुर्गंधी दूर करण्यात मदत करते.

दर्शनी भागाचे थर प्रकाश आणि वाऱ्याचा प्रवाह सक्षम करण्यासाठी काळजीपूर्वक डिझाइन केलेले आहेत परंतु त्याच वेळी आतील बाजूची गोपनीयता राखतात.

बेट साइटसाठी डिझाइन केलेले

सच्छिद्र दगड दर्शनी भाग

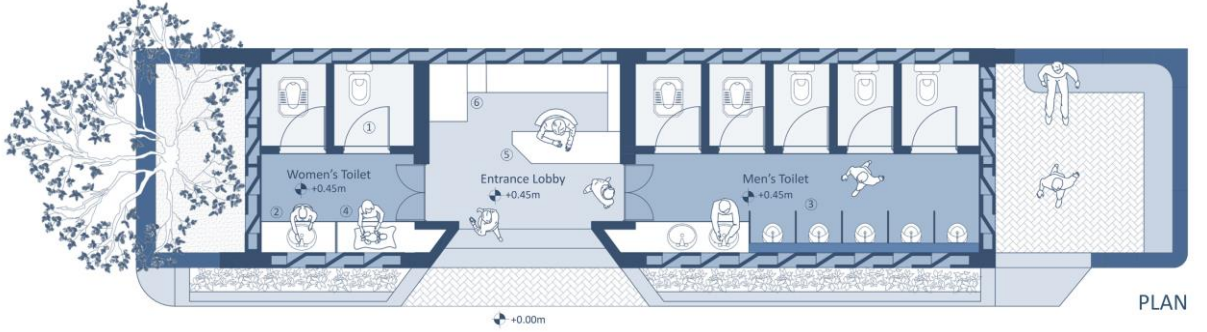

लहान फुलांची बाग

नैसर्गिक प्रकाश आणि वायुवीजन

डिझाईन डिटेलस

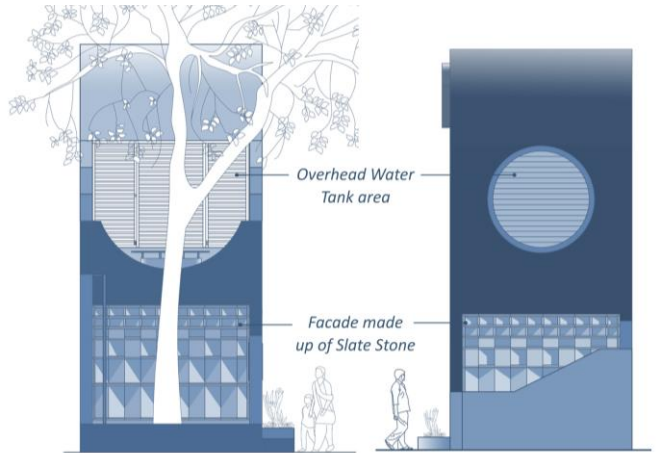
सार्वजनिक शौचालयाचा आतील भाग

सार्वजनिक शौचालयाच्या बाहेर लहान फुलांची बाग

डिजाइन डिटेल्स

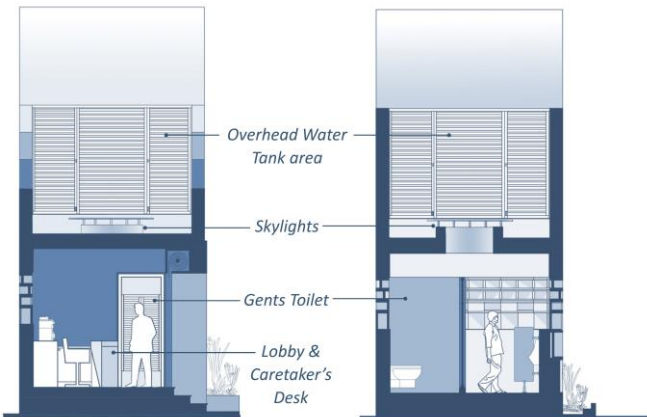

LONGITUDINAL SECTION

LEFT ELEVATION

RIGHT ELEVATION

SECTION THROUGH LOBBY

SECTION THROUGH GENTS TOILET

THE URBAN LOO

Public Toilet Model for outside Urban Railway Stations

वूलू- पावडररूम - सार्वजनिक शौचालयांचे भारताचे नवीन मॉडेल. वूलू- वुमेन्स पावडर- रूम, ही भारतातील पहिली आणि एकमेव महिलांसाठी महिलांद्वारे साखळी आहे

जी सर्व वयोगटातील आणि विविधतेसाठी त्यांच्या स्वच्छता प्रतिष्ठेसाठी कॅफे आणि स्वच्छता उत्पादनांसाठी स्टोअर आहे.

महत्वाकांक्षी वैशिष्ट्ये खालील प्रकारे स्पष्ट केली आहेत:

स्वच्छ आणि आरोग्यदायी शौचालये

सौंदर्य आणि बदलण्याची खोली

सुरक्षित जागा

कॅफे

विशेष दिव्यांग व्यक्तींसाठी सहाय्यक सुविधा

फीडिंग रूम

डायपर बदलण्याची सुविधा

सोयीचे दुकान

मॉडेल प्लान

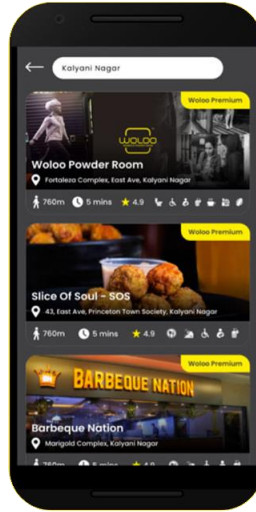
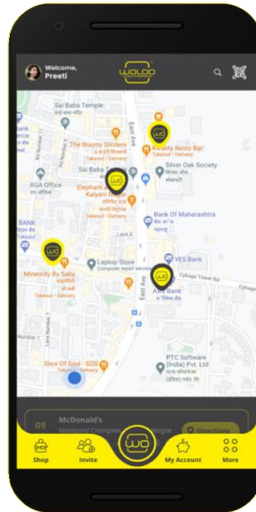
वूल् एक्सप्रेस मॉडेल 200 चौ. फीट.

कुठे वापरले जाऊ
सकते

- ✓ बस स्टॅंड
- ✓ ट्रेन स्टेशन
- ✓ उड्डाणपुलाखाली
- ✓ पेट्रोल पंप
- ✓ पर्यटन स्थळे
- ✓ हिल स्टेशन्स
- ✓ पूजा स्थळांजवळ
- ✓ शासकीय कार्यालये
- ✓ औद्योगिक क्षेत्र

वूल् अॅप

वूल् अॅप महिलांना सर्वात जवळचे सुरक्षित आणि स्वच्छ शौचालय शोधण्यात मदत करते आणि वूल् ई- शॉपमध्ये रिडीम करण्यासाठी रिवॉर्ड पॉइंट मिळवते.

- ✓ महिला आणि मुलांसाठी सुरक्षित आणि स्वच्छ स्वच्छता सन्मान.
- ✓ पर्यटन उद्योगासाठी व्यवसाय लाभ.
- ✓ शाळा/ कॉलेज आणि करिअरमधून बाहेर पडणाऱ्यांमध्ये घट.
- ✓ महिलांसाठी रोजगार / स्वयंरोजगाराची संधी.
- ✓ सार्वजनिक शौचालये बांधणे आणि त्यांची देखभाल करणे यावरील खर्चात कपात

दैनंदिन जीवनात सुधारणा करण्याच्या उद्देशाने डिझाइन विविध वापरकर्त्यांना गुंतवून ठेवते आणि एक जागा तयार करते ज्यामध्ये लोक सौहार्द, मुक्ती आणि सर्वात महत्वाचे म्हणजे ओळख आणि अभिमानाची भावना निर्माण करतात.

टॉयलेटची रचना अभिनव आहे-. हे लिंग समावेशक, महिलांसाठी अनुकूल, बाल- अनुकूल आणि अपंगांसाठी अनुकूल डिझाइन आहे. दुकाने आणि लॉन्ड्री वापरून शाश्वत महसूल व्युत्पन्न केला जातो

महत्वाकांक्षी वैशिष्ट्ये खालील प्रकारे स्पष्ट केली आहेत:

दुकान आणि लॉन्ड्री
महसूल निर्मिती

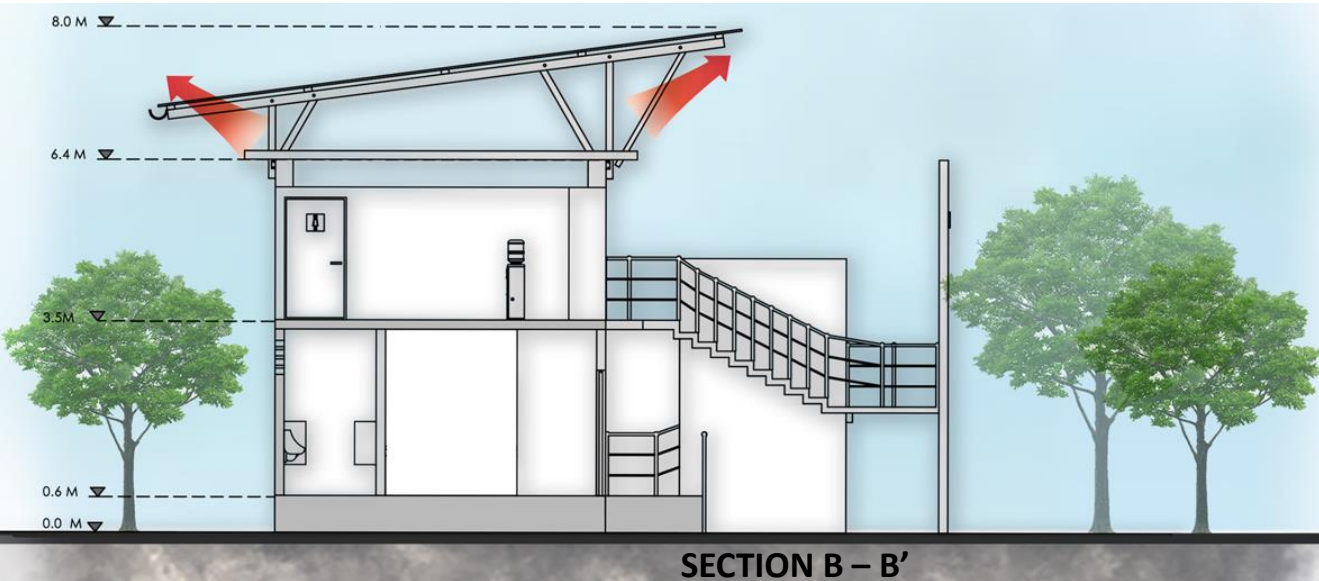
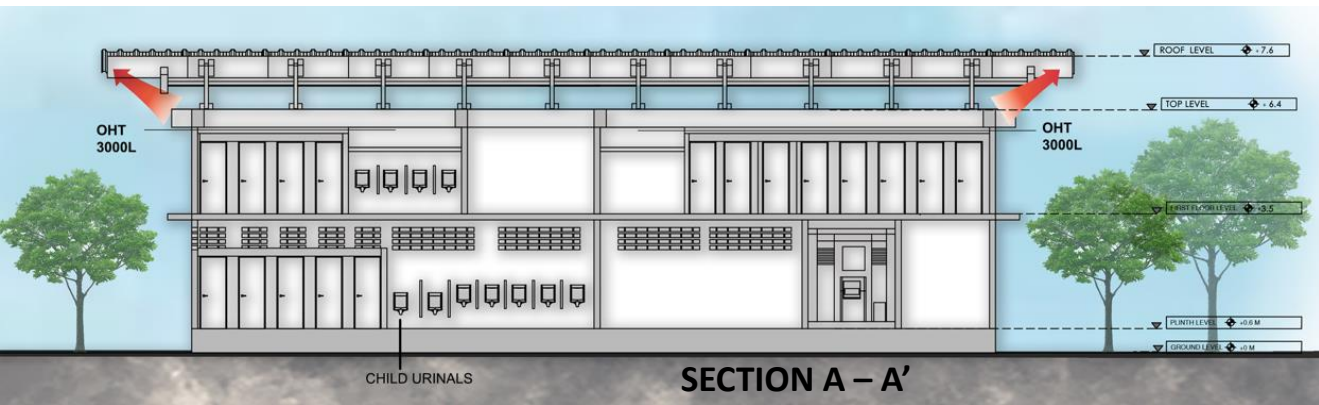
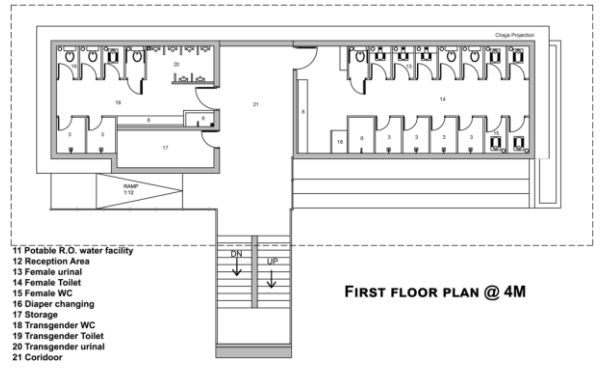
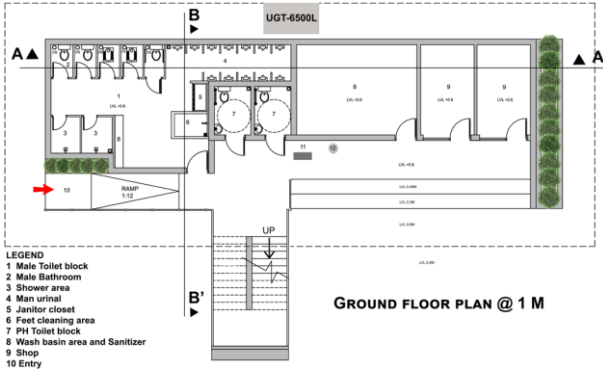

झोपडपट्टी
क्षेत्रसाठी

प्री-लेपित
इन्सुलेटेड पॅनेल

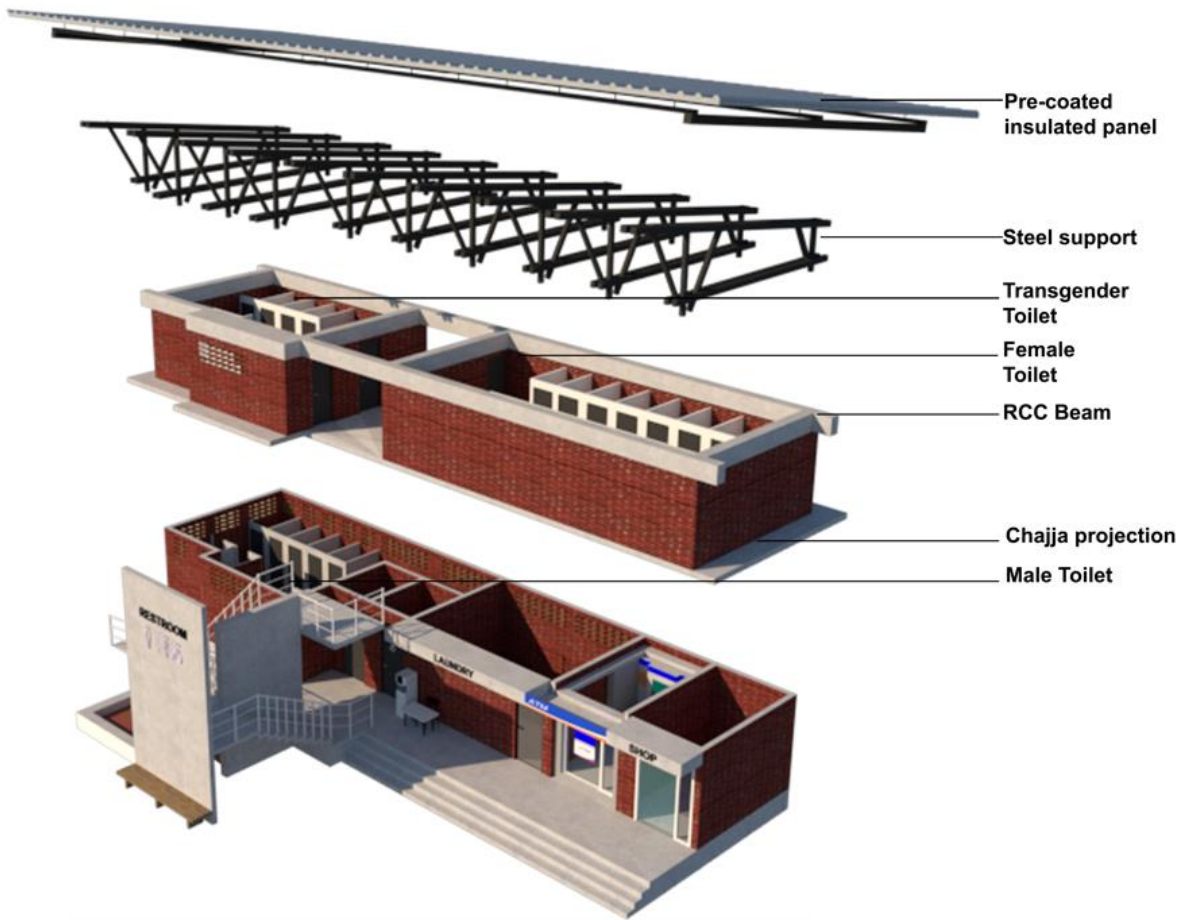
डिज़ाईन आणि फ्लोर प्लान

मॉडेल देखावा

मॉडेल संरचनेचा घटक

प्रकरण २

विविध महत्वाकांक्षी शौचालयांच्या व्यावसायिक मॉडेल

IOT द्वारे समर्थित, भारतीय सार्वजनिक शौचालयांची धारणा बदलण्याच्या मिशनवर टिकाऊपणा समजून एक प्रीफॅब्रिकेटेड मॉडेल, शिपिंग कंटेनरमधून बनवलेले आहे, जिथे समोर किरकोळ जागा असलेल्या मागे 3 आलिशान शौचालये आहेत.

एटीएम
आणि
कियोस्क

दुर्गंधी
सेन्स

अभिप्राय
समर्थन

वाटर
लेव्हल
सेन्सर

RFID
समर्थन

फूटफॉल
सेन्सर

महत्वाकांक्षी वैशिष्ट्ये खालील प्रकारे स्पष्ट केली आहेत :

महिला
परिचर

फीडिंग
रूम

डिजिटल
फीडबॅक
प्रणाली

वायफाय

पॅनिक
बटणे

सॅनिटरी
नॅपकिन
डिस्पेंसर

सौरऊर्जेवर
चालणारे
दिवे

डायपर
बदलण्याची
सुविधा

डिजाइन कार्ये

Business model

Point of Sale + Toilets =

Mobile Application

- Powered by - Technology
- Managed By SLA
- Partner Training
- Sustainability Check
- Feedback

SUSTAINABILITY

ठळक वैशिष्ट्ये

VANITY

Vertical Garden

IOT

Stink Sensors

TOILETS

Sanitary Pad Dispensers

RETAIL SPACE

Retail Kiosks

STRUCTURE

A Shipping Container

Free WiFi

Washroom Management System

Air Freshner Dispensing

Fiancially Self-Sustain

Rainwater Harvesting

Green Lung Spaces

24x7 Surveillance

Infant Care Station

Safe Disposal System

Waste Water Recycling

Bioidigester

Solar Powered + Clean Energy

Specially Abled Toilet

Mini, Standard, Larger Models

Pre Fabricated Model

Pitch

डिझाइन २

“ती” टॉयलेट इंटिग्रेशन पुणे कॉर्पोरेशन + 3S

पुण्याने ३५-साराप्लाट प्रायव्हेट लिमिटेडच्या भागीदारीत pmpml बसेसमध्ये बदल करून केवळ महिलांसाठी फिरत शौचालये सुरू केली आहेत ज्या अधिक पायऱ्यांच्या भागात प्रवासासाठी वापरल्या जात नाहीत.

२,००,००० पेक्षा जास्त महिलांना उंच पायऱ्या असलेल्या भागात सेवा दिली.

“ती” सुविधा स्थानिक महिला आणि

महिला उद्योजकांसाठी विविध उत्पादने खरेदी करण्यासाठी आणि त्यांची घरगुती उत्पादने आणि किरकोळ स्वच्छता उत्पादने विकण्यासाठी ऑनलाइन/रिटेल हब तयार करतात.

प्रकल्पाने या शहरांतील नागरिकांना आरोग्य सेवा चालवण्यासाठी आणि प्रदान करण्यासाठी आरोग्य प्रदात्यांशी भागीदारी केली आहे.

महत्वाकांक्षी वैशिष्ट्ये खालील प्रकारे स्पष्ट केली आहेत:

महिला परिचर

फीडिंग रूम

डिजिटल फीडबॅक प्रणाली

वायफाय

पॅनिक बटणे

सॅनिटरी नॅपकिन डिस्पेंसर

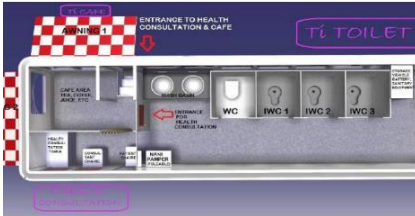

सौरऊर्जावर चालणारे दिवे

डायपर बदलण्याची सुविधा

कार्यरत धोरण

Support from Government
 Along with Capex and Opex for first six months, Providing necessary permissions for a public toilet space (with high footfall), permissions as required for revenue generation, and water and energy connections

Support from 3S Saraplast
 Project conceptualization, project feasibility, O&M, capacity building of women entrepreneurs, program monitoring; Locations of these centers will be selected by Sara Plast;

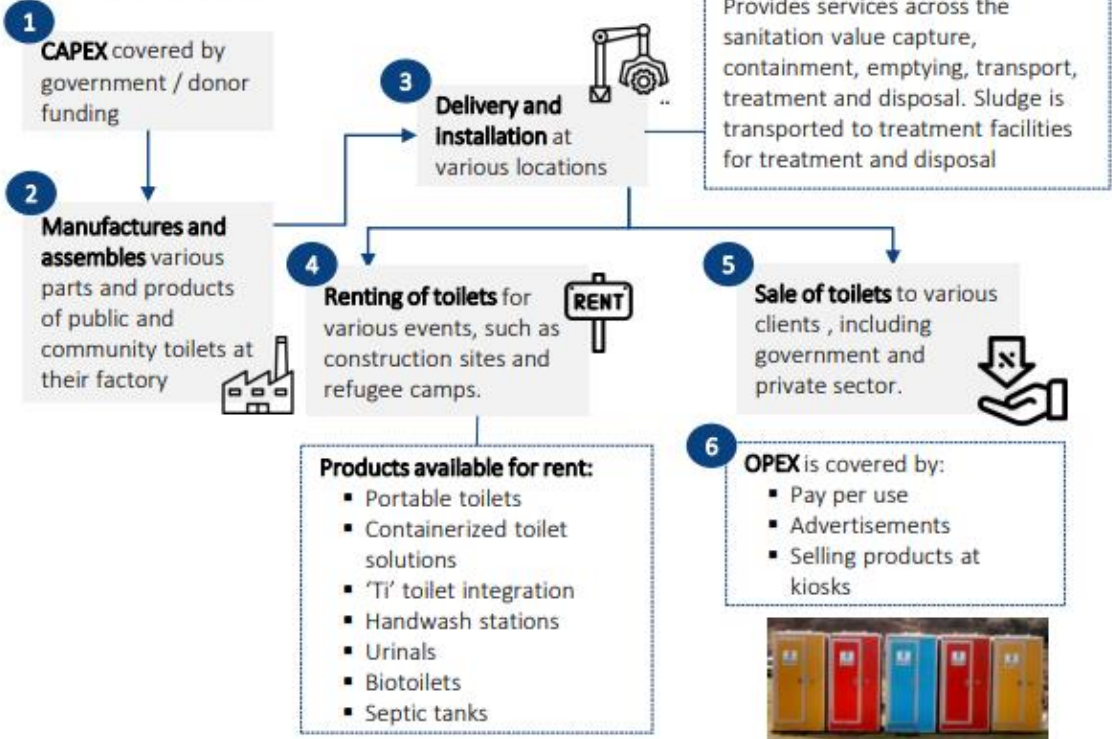

Support from women entrepreneurs
 Provide clean toilet and handwash facilities, Provide health care support, Sale of products and services, Community engagement, awareness creation and training

3S Saraplast

a Saraplast Enterprise

डिझाइन ३

“ग्रामालय”, तिरुचिरापल्ली, तामिळनाडू

मिशन: स्वाधीनता, हक्क आणि सक्षमीकरणाद्वारे मुक्ती. ग्रामालय हे सुनिश्चित करते की त्याचे सर्व प्रकल्प वरील मूलभूत मूल्ये प्रतिबिंबित करतात जे लोकांना सहभागाद्वारे गरिबी आणि वंचिततेच्या चक्रातून मुक्त होण्यास प्रोत्साहित करतात. परिणामी, प्रकल्पाच्या अंमलबजावणी प्रक्रियेचा एक भाग बनून आणि त्याचे सतत यश मिळवून त्यावर काम करण्याची जबाबदारी समुदायांवर सोपवली जाते.

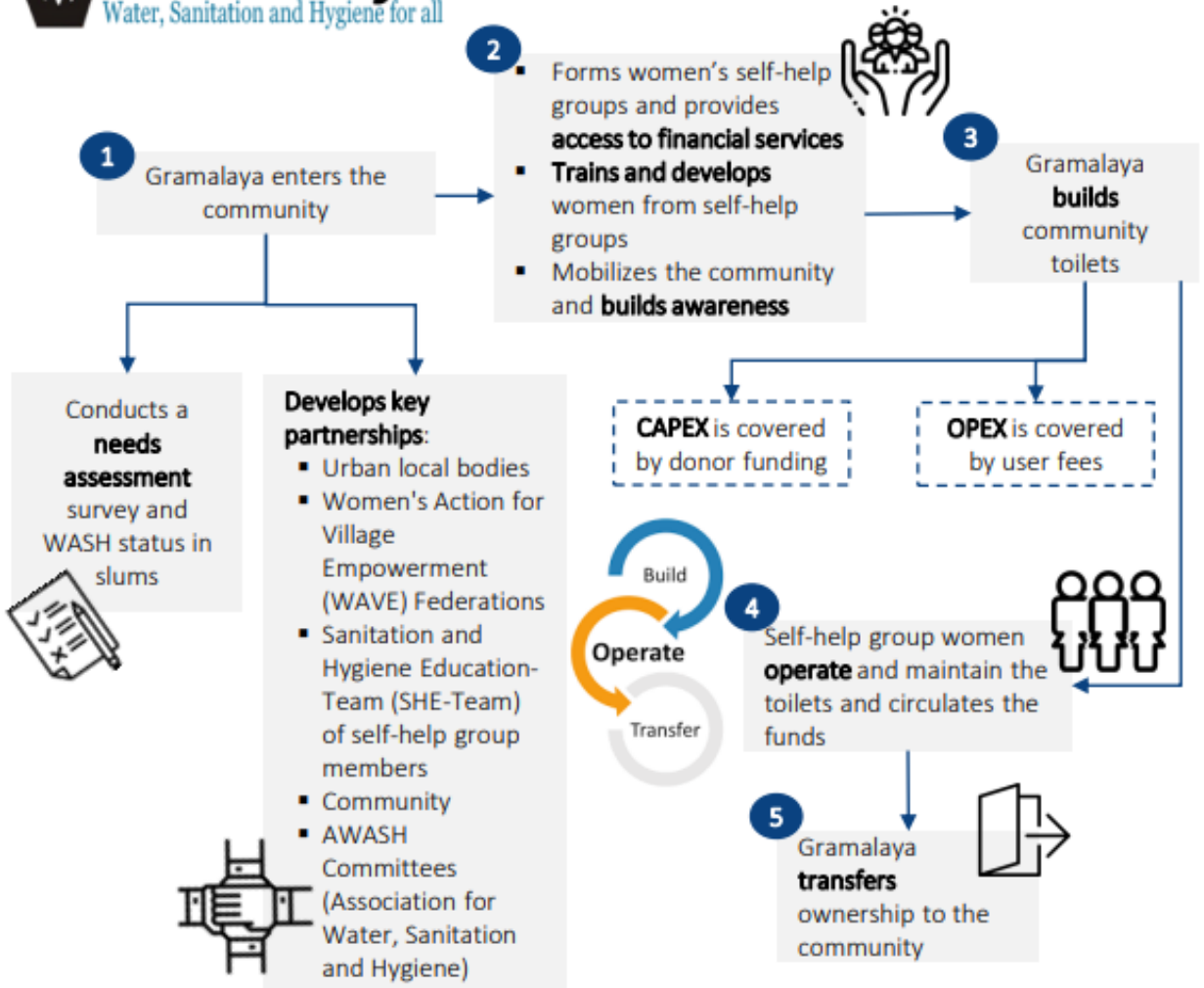
ग्रामालय हे इतर स्वयंसेवी संस्थांना आणि सरकारला पाणी आणि स्वच्छता क्षेत्रवर काम करण्यासाठी प्रोत्साहन देण्याचे काम आहे या धोरणात्मक निर्णय प्रक्रियेत वकिली आणि सहभागाद्वारे स्वच्छता विषयक समस्या आहे.मुलभूत मानवी हक्क म्हणून पाण्यावरील मोहीम लिंग दृष्टिकोनावर भर देऊन सुरु केली जाईल. ग्रामालय विविध खेळाडूंना पाण्यासाठी प्रवृत्त करण्यासाठी दर्जेदार वकिली आणि धोरण मार्गदर्शक तत्त्वे आणत आहे.

कार्यरत धोरण

Gramalaya

शहरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांसाठी पुस्तिकेचे महत्त्व

शहरी स्थानिक सरकार त्यांच्या अधिकारक्षेत्रात आकांक्षी सार्वजनिक शौचालय बांधण्यासाठी किंवा विद्यमान सार्वजनिक शौचालयांचे नूतनीकरण करण्यासाठी त्यांच्या :

१. सार्वजनिक शौचालयचे स्थान,
२. बांधकामासाठी उपलब्ध साहित्य
३. तंत्रज्ञान प्रणाली उपलब्ध

४. स्थानावर लोकणची गर्दी

५. उपलब्ध जमीन / जागा

नुसार पुढाकार घेऊ शकतात. हे करण्यासाठी वरील ७ डिझाईनस पेकी वर नमूद केल्याप्रमाणे पॅरामीटरवर आधारित योग्य डिझाईन आणि मॉडेल निवडू शकतात.

स्वच्छ महाराष्ट्र अभियान (नागरी) २.०,
नगर विकास विभाग,
महाराष्ट्र शासन